

Monumentnummer*: 516129

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 januari 2001
Kadaster deel/nr 82996/28

Woonplaats* Alphen aan den Rijn
Gemeente* Alphen aan den Rijn
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Alphen aan den Rijn
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Aarlanderveen
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4934

Omschrijving**

Inleiding

De eerste steen van het Centrale Gebouw of KINDERTEHUIS, onderdeel van het complex van de Marthastichting, werd 7 juni 1910 gelegd en op 30 april 1911 werd het pand ingewijd. In het kindertehuis, dat ontworpen is in de Nieuw-Historiserende stijl, werd gewassen en gekookt terwijl in een met het hoofdgebouw verbonden paviljoen, de douche- en badgelegenheid was ondergebracht (oost). Aan het douche- en badgebouw is in de jaren negentig van de 20ste eeuw een achzijdig aanbouw in passende vormgeving toegevoegd; het douche- en badgebouw is toen met het hoofdgebouw verbonden door een vernieuwd tussenlid. Het interieur van het Centrale Gebouw is geheel vernieuwd.

Omschrijving

Het Centrale Gebouw is in rode baksteen opgetrokken over twee bouwlagen op een rechthoekige plattegrond. Aan de oostkant bevindt zich tegen de eindgevel een rechthoekig paviljoen (bad- en douchegebouw) van één bouwlaag, die vier vensterassen telt en iets smaller is dan het hoofdvolume; een tussenlid verbindt de beide volumes met elkaar. Tegen de westelijke eindgevel is een eenlaagse uitbouw van twee vensterassen. De drie delen worden afgedekt door een overstekend wolfdak met gesmoorde tuile-du-Nordpannen, windveren en goten op gesneden klampen. Op het oostelijke nokeind van het hoofdvolume staat een dakruiter onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een koperen uidak met aan vier zijden uurwerken en galmborden. Zes kleine dakkapellen onder lessenaardakjes en vier onder zadeldaken op het hoofdvolume. Langgerekte platte dakkapellen op de uitbouwen.

De gevels zijn geled door vensters die zijn samengesteld uit zesruits ramen; onder de vensters hardstenen waterdorpels. Op de begane grond en in de geveltoppen boven de vensters lateien van kunststeen en segmentvormige ontlastingsbogen met aanzet- en sluitstenen. De toegangsdeuren zijn voorzien van rijk gedecoreerde kunststenen omlijstingen. Bij de ingangen hardstenen stoepen en schampstenen. Grote muurankers op de hoogte van de verdiepingsvloer.

De symmetrische voorgevel (noord) telt negen vensterassen. Centraal in de gevel de omlijste ingang: een houten deur onder een rondboog met een ovaal bovenlicht, gevat in een omlijsting met schijnvoegen, kroonlijstjes, pilasters, in reliëf "A°D" en "1910" en een rondboog fronton met daarin een kinderkopje. Op de begane grond kruisvensters, op de verdieping stolpvensters.

In de symmetrische eindgevel van de westelijke uitbouw een omlijste ingang tussen twee grote samengestelde vensters. De deur eindigt hier in een korfboog en heeft een omlijsting met een rechtgesloten achtruits bovenlicht, voluten en een rondboog fronton met een schelpmotief. Boven de deur een hardstenen gevelsteen met de inscriptie "De liefde sticht". In de afgeknotte geveltop een negenruits venster tussen twee zesruits vensters. Achter deze eindgevel bevindt zich de eindgevel van het hoofdvolume, met twee stolpvensters en twee zesruits vensters.

De achtergevel (zuid) telt veertien vensterassen. De vensters zijn hier per drie gekoppeld met op de begane grond kloostervensters en op de verdieping enkele vensters. In de vierde vensteras van links en van rechts bevinden zich houten deuren met bovenlichten. In de zevende vensteras van links een rondboogvormige deur onder een rechtgesloten bovenlicht gevat in een omlijsting met een driehoekig fronton. De deur wordt geflankeerd door achtruits zijlichten. Door de deuren en afwijkende vensterformaten zijn de vensterassen verschillend van breedte en is deze gevel als enige niet symmetrisch ingedeeld.

De eindgevel aan de oostzijde wordt op de begane grond in beslag genomen door het tussenlid dat het bad- en douchegebouw verbindt met het hoofdvolume. In de geveltop een balkondeur geflankeerd door twee stolpvensters. Op de nok van de uitbouw staat een grote vierkante dakruiter met horizontale zesruits vensters. In de eindgevel van het hoofdvolume vier zesruits vensters.

Het bad- en douchegebouw is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond onder een tentdak. De top van het dak is aan een zijde opgelicht en er zijn horizontale achtruits vensters tussen geplaatst, waardoor een lichthuis is ontstaan. In de gevels zesruits vensters en gekoppelde vierruits vensters en glasdeuren met roedenverdeling.

Waardering

Het Centrale Gebouw van de Marthastichting is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde te weten de rol die het heeft gespeeld in de sociaal-culturele ontwikkeling van kindertehuizen in het begin van de twintigste eeuw.

Het Centrale Gebouw is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde wegens de vormgeving in de Nieuw-Historiserende bouwstijl en als kenmerkend voorbeeld in het oeuvre van de gebroeders Van Nieukerken.

In stedenbouwkundig opzicht is het Centrale Gebouw van algemeen belang vanwege de functionele en ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van het complex in de parkaanleg.

Het exterieur van het gebouw is in hoge mate gaaf.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Kindertehuis